

Absztrakt

Életrajzi illusztrációk, prozeliták és befogadási tendenciák a judaizmusban a 9. és a 19. század között

Disszertációm témája: betérés a zsidó vallásba, valamint a betértek személyiségének, motivációinak, életüknek ehhez kapcsolódó eseményeinek vizsgálata. Téziseimben kifejtettem azt az álláspontomat, miszerint a zsidóság vallási és szellemi életére egyaránt nagy hatással, még hozzá kimutathatóan pozitív hatással bírt a betérés. A történelem során jóval többször volt elfogadott és támogatandó ez a folyamat a zsidóságban, s jóval rövidebbek voltak azon időszakok, amikor elzárkóztak előle. Értekezésemben számtalan életpálya bemutatásával, kutatásával, valamint a történeti és egyházi források vizsgálatával bizonyítom, hogy a betérés egészen a zsidóság őseinek idejétől kezdve a szervezett egyház és állam megjelenéséig és azután is jelen lévő "természetes" aktus volt (sőt, olykor erőszakkal kikényszerített), s csak a történelem egyes, a zsidókra negatívan ható eseményei vezettek e régi, bevett szokás torzulásaihoz, annak hagyományának időnkénti felfüggesztéséhez.

A zsidóság Ábrahám és Sára létezése óta, nem zárkózott el azoktól, akik be akartak térni a zsidó vallásba. Nem lenne zsidóság és zsidó vallás, ha ősatyánk és ősanyánk nem haladt volna ezen az úton, vagyis nem bátorította, ösztönözte és fogadta volna be azokat, akik hittek vagy akartak hinni az "Egy Istenben", hisz se Ábrahám, se Sára nem voltak "zsidók". A "betérés" előtt Ábrahám és Sára – akiknek eredetileg Ábrám és Száráj volt a nevük – pogányok voltak, s a hitük az Örökkévalóban tette őket a zsidóság "forrásává". Igazából, a zsidóság múltja, jelene és jövője csak akkor tud létezni és kiteljesedni, ha szabadon (és nem megnehezítve) fogadja be azokat, akik Ger Cedekké, vagyis igazi, hű zsidóvá akartak válni.

Rút könyvében is így olvassuk (1:16) "Ne kényszeríts rá, hogy elhagyjalak és elmenjek. Mert ahova te mész, megyek én is. Ahol te letelepszel, letelepszem én is. A te néped az én népem, a te Istened az én Istenem." Jesajahu próféta (49:6) hirdette a zsidóknak: "teszlek nemzetek világosságává". Voltak persze kivételek, akik ellenezték a betérést, például Ezra (10:1), aki elküldette az idegen asszonyokat.

Nem csak a T'nach idejében találunk példákat a betérésekre. A Makkabeusok idejében még erőszakkal is betérítették a lakosságot. A 9. századi kazárok még segítő kezet is kaptak.

Amikor a kereszténység betiltotta a térítést és máglyára vetette emiatt a zsidókat, attól kezdve a zsidókban állandósult a félelem az idegenek befogadásától, s ezért a közvéleményben - mindenekelőtt Európában - az a nézet vált dominánssá, hogy a judaizmus nem befogadó vallás. Kutatásaim azt bizonyítják, hogy a nehéz történelmi időszakok ellenére, a zsidóság nem utasította el soha teljesen a betérni szándékozókat, mint ahogy azt a dolgozatomban leírt Lord Gordon, Deacon Robert of Reading és Warden Cresson esete bizonyítja.

A modern kor utóbbi kétszáz évében a reform és liberális zsidóság nyitva tartja ajtaját, az ortodoxia az orosz és etióp zsidók útját egyengeti. A disszertációm első részében bemutatom, hogy mi vezette a betérőket a T'nach és Talmud idejében, és, mi motiválta a későbbi időkben betérteket (és a kitérőket).

Leo Baeck berlini rabbi mondta a következőt (1949):

“A világ éhes és szomjas arra amit a zsidóság tud a világnak adni....a világ történetében a mi történelmünkért volt sok olyan keresztény, akik a zsidóság felé fordultak....Ki kell küldeni misszionáriusokat Ázsiába és más világrészekbe, ez a feladat nem ismeretlen előttünk...Szükségünk van növekedésre”.

Scheiber Sándor professzor úrtól (zichrono livracha) kaptam 1977 október 24-én azt a levelet, amelyben e témát javasolta feldolgozásra. Domán István professzor úr pedig nagy segítségemre volt azzal, hogy javasolta, az utószóban a kitérők köréből is hozzak példákat. Disszertációm a zsidó vallás befogadási tendenciáit és a prozeliták életét kutatja és tárja fel, olyan részletességgel, ami az én terveimet és remélhetőleg e két, kiemelkedő rabbi gondolatait egyaránt valóra váltja.